

بررسی اثربخشی دوره پیش دبستانی بر تربیت اخلاقی و رشد ارزش‌های اجتماعی_اخلاقی کودکان

فاطمه نعیمای^۱، جعفر شویچی^۲، انتصار سعیدی^۳

دریافت: ۱۳۹۸/۰۱/۵ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۳/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: کودکی یکی از مراحل رشد انسانی است که از آغاز تولد شروع می‌شود و تا نوجوانی و جوانی ادامه می‌یابد. این مرحله از مراحل همانند دو مرحله دیگر بسیار مهم و اساسی است. هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی دوره پیش دبستانی بر تربیت اخلاقی و رشد ارزش‌های اجتماعی_اخلاقی کودکان بود.

روش: این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه نوآموزان پیش دبستانی در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷، شهر شادگان بود. ۳۰ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند به طور تصادفی در دو گروه ۱۵ نفره کنترل و آزمایش تقسیم شدند.

یافته‌ها: نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری نشان داد که دوره پیش دبستانی تربیت اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی را افزایش می‌دهد ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: می‌توان نتیجه گرفت دوره پیش دبستانی دوره اساسی و مؤثر است که می‌تواند زمینه‌های رشد و تعالی همه جانبه کودکان را فراهم کند.

کلید واژه‌ها: پیش دبستانی، تربیت، رشد، اخلاق

فصلنامه جامعه‌شناسی فرهنگی، دوره یکم، شماره یکم، ص ۴۲-۳۵، بهار ۱۳۹۸

آدرس مکاتبه: اهواز، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده الهیات

Email: www.Naimavi99@gmail.com

^۱ کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه شهید چمران اهواز، مربی پیش دبستانی شهرستان شادگان (نویسنده مسئول)

www.Naimavi99@gmail.com

^۲ مربی و عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

^۳ کارشناسی مشاوره و راهنمایی، مربی پیش دبستانی شهرستان شادگان

مقدمه

تربیت کودک را باید از همان آغاز تولد و حتی از دوران جنینی شروع کرد، زیرا «شخصیت کودک در همان پنج سال اول پایه‌ریزی می‌شود». از اهداف مهم تعلیم و تربیت فرزند، آماده‌سازی او برای زندگی در اجتماع و تعقیب اهداف الهی جامعه است.

کانون خانواده نخستین نهاد اجتماعی است که کودک در آن پرورش می‌یابد و می‌آموزد که چگونه رفتار اجتماعی داشته باشد. در محیط‌های اجتماعی نظیر مهد کودک، نهادهای دیگری به جز خانواده در آموزش هنجارها و ارزش‌ها به فرزندان دخالت دارند و با افزایش سن کودک به مرور از نقش خانواده‌ها کاسته و بر نقش این کانون‌ها در الگودهی به شخصیت کودک افزوده می‌شود.

مهد کودک برای بچه‌ها عموماً جذابیتی بیش از خانه و خانواده دارد و نیز نقشی بسیار اساسی و مهم در تربیت کودکان ایفا می‌کند. تأثیرپذیری کودکان در مهد کودک به مراتب بیشتر از خانه و خانواده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اگر می‌خواهیم افرادی سالم در آینده داشته باشیم باید به نیازهای عمده کودکان خود توجه داشته باشیم و آن‌ها را تأمین کنیم که این نیازها شامل نیازهای جسمی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، دینی، اخلاقی و تحصیلی می‌باشند. همچنین ضرورت وجود آموزش‌های پیش‌دبستانی نشان می‌دهد حساسیت و تأثیرپذیری کودکان از محیط‌های آموزش، دوام تأثیرات و عمیق یادگیری در این دوران، پرورش توانایی‌های گوش دادن، سخن گفتن، مشاهده کردن، اندازه گرفتن و پرورش فضایل دینی، اخلاقی، حس انسان دوستی و کمک به هم‌نوع از هدف‌های این دوره است که از ضروریات جامعه نیز محسوب می‌شوند، پس لازم است که کودکان از همان ابتدا با آموزش‌های لازم در دوران کودکی و با جامعه و روابط اجتماعی بیرون از خانه آشنا شوند. در این پژوهش سعی شده به نقش دوره پیش‌دبستانی در تربیت اخلاقی کودکان و رشد اخلاقی آن‌ها در اجتماع پرداخته شود.

طرح مسأله

آموزش پیش از دبستان اصولاً شامل تمام سنین قبل از دبستان می‌باشد، موضوع مورد بررسی این تحقیق، نقش آموزش در پرورش اخلاقی است که با روش کتابخانه‌ای و بررسی کتب و مقالات مرتبط با موضوع، انجام گرفت و یافته‌ها نشان می‌دهد که اگر می‌خواهیم افرادی سالم در آینده داشته باشیم باید به نیازهای عمده کودکان خود توجه داشته باشیم و آن‌ها را تأمین کنیم که این نیازها شامل نیازهای جسمی، عقلی، عاطفی، اجتماعی، دینی، اخلاقی و تحصیلی می‌باشند. بر اساس یافته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال‌های پیش از دبستان در رشد و تربیت کودکان نقش اساسی و تعیین‌کننده‌ای دارد. در این دوران حساس و مهم، یادگیری کودکان عمیق‌تر، سریع‌تر و آسان‌تر انجام می‌شود. از این رو، مقاله حاضر به بررسی نقش این دوره در تربیت اخلاقی کودکان پیش‌دبستانی می‌پردازد.

در این پژوهش فرضیه‌های زیر در نظر گرفته شدند:

۱- آیا دوره پیش‌دبستانی نقشی در تربیت اخلاقی کودکان دارد؟

۲- آیا دوره پیش‌دبستانی بر رشد ارزش‌ها اخلاقی کودکان مؤثر است؟

ضرورت پژوهش

بر اساس یافته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال‌های پیش از دبستان در رشد و تربیت کودکان نقش اساسی و تعیین‌کننده‌ای دارد. در این دوران حساس و مهم، یادگیری کودکان عمیق‌تر، سریع‌تر و آسان‌تر انجام می‌شود. توانایی‌های آنان در جنبه‌های مختلف رشد شکوفا می‌شود و پایه‌های اصلی شخصیت آن‌ها شکل می‌گیرد.

بر همین اساس بسیاری از پژوهشگران و سیاستگذاران امر آموزش، روی آموزش‌ها و آموزش مهارت‌های پیش‌دبستانی و دبستان تأکید دارند و از این بین تأکید ویژه آن‌ها بر آموزش زبان مادری ریاضیات و مهارت‌های هوشی- هنری است. آن‌ها معتقدند حذف آموزش

مهارت‌هایی چون آواشناسی کلمات که عامل مهمی جهت شناسایی درست حروف و در نتیجه کلمات است آموزش اطلاعات عمومی و زبان دوم و آموزش صحیح رفتارهای اجتماعی باعث دلزدگی از ورود به مدرسه و در نهایت افت شدید تحصیلی در میان دانش‌آموزان می‌شود. پژوهشگران معتقدند بروز ناهنجاری‌های رفتاری-آموزشی چون ناتوانی در درک مفاهیم آموزشی، بی‌قراری و شیطنت در کلاس، بیش‌فعالی، بی‌نظمی در انجام تکالیف یا رفتارهای شخصی، فرار از مدرسه، تکرار پایه آموزشی مردود شدن و هر نوع عدم تعادل رفتاری-آموزشی ناشی از غفلت در آموزش صحیح در پایه پیش‌دبستانی است. در حقیقت همه کودکان نیاز دارند تا پیش از ورود به مدرسه و یا بهتر بگوییم ورود به اجتماع، آمادگی‌های لازم را کسب کرده و برای ورود به اجتماع حاضر شوند. مطالعات نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری صحیح در آموزش پایه پیش‌دبستانی و انتخاب برنامه آموزشی با کیفیت بالا نه تنها باعث افزایش آمادگی و اشتیاق کودکان برای ورود به مدرسه و اجتماع می‌شود بلکه به صورت خاص، تأثیر بسیار مثبتی بر کودکان متعلق به خانواده‌های متوسط، متوسط کم درآمد، کم درآمد و یا کودکانی که والدین آن‌ها تحصیلات مناسب و بالایی ندارند-منظور تحصیلات دانشگاهی است.

شاید این طور به نظر برسد که فعالیت در مهدهای کودک به دلیل مواجهه با مخاطبین خردسال کار کوچکی باشد و این در حالی است که ۷۵ درصد مغز کودک در ۶ سال اول زندگی شکل گرفته و حدود ۹۰ درصد توانایی‌های کودک در این دوران جهت می‌گیرد؛ بنابراین کوتاهی در تربیت کودکان در این دوره از زندگی، اثرات بسیار سوئی خواهد داشت. بنابراین ایجاد محیطی غنی و پربار همراه با کاربرد شیوه‌های آموزشی مناسب، رشد و پرورش کودکان را در این سال‌های پراهمیت تضمین می‌کند و در این راه جهت آموزش هدفمند کودکان پیش‌دبستانی وجود مربیانی آگاه و متعهد ضروری است. هدف از تربیت مربیان، آشنایی با اهداف برنامه‌ها و روش‌های مناسب برای رشد جسمی و

حرکتی کودکان در سنین مختلف و آشنایی با روش‌های مناسب برای رشد اجتماعی-اخلاقی و مذهبی کودکان در سنین مختلف است. با توجه به اهمیت و ضرورت آموزش پیش از دبستان، مربیان این مقطع نیازمند اطلاعات و یافته‌های جدید کاربردی هستند تا با مجهز بودن به این مهارت‌ها بتوانند برخورد مناسب را با کودکان داشته باشند؛ در حالی که نبود معلم متخصص و آموزش دیده اساس معضلات این مراکز را در کشور ما تشکیل می‌دهد. مراکز آموزش پیش‌دبستانی ما، کمتر مربی آموزش دیده و رسمی استخدام می‌کنند و به خصوص در مراکز ضمیمه، استخدام معلم آزاد متداول است که اغلب از صلاحیت آموزشی که اساس آن آموزش غیرمستقیم است، بی‌بهره‌اند. علاوه بر نبود آموزش‌های تخصصی به معلمان این مراکز با نگذردن دوره تحصیلات دانشگاهی در این رابطه، آنان همچنان از آموزش حین خدمت نیز محروماند و همین، شکایت اغلب معلمان پیش‌دبستانی را برانگیخته است.

بخش نخست: مبانی نظری تربیت اخلاقی

مفهوم تربیت

عده‌ای تربیت را عبارت از ایجاد گوناگونی‌های مطلوب در تن و روان می‌دانند و برخی دیگر تربیت را رشد طبیعی و تدریجی و هماهنگ و تمام نیروها و استعدادهایی که در نهاد فرد مکتوم است می‌دانند. (رشید پور، مجید، ۱۳۸۶: ص ۲)، تربیت عبارت است از رشد و تکامل همه جانبه انسان (جسمانی، اجتماعی فرهنگی اخلاقی عاطفی دینی) و هدایت او به سوی کمال مطلق با برنامه‌ای منظم و سنجیده. (ملکی، ۲۵، ۱۳۸۶).

آغاز پرورش اخلاقی

انسان بر اساس فطرت، از آغاز فطرت برای تربیت‌پذیری آمادگی دارد. بدیهی است هرچه این امر در سنین پایین‌تر انجام گیرد نتایج آن درخشان‌تر خواهد بود.

در دوره خردی مغز کودک برای گرفتن هر نوع تأثیراتی آمادگی دارد. روی همین اصل کودک هر چه در اختیارش

از آن رو که موضوع ارزش‌ها اخلاقی رفتار اختیاری انسان است. پس زمانی می‌توان سخن از ارزش‌ها اخلاقی گفت که امور مطلوب - که از عناصر عمومی ارزشمندی است - از روی اختیار کسب شود؛ یعنی انسان از روی اختیار و اراده خود راست بگوید. پس تا اینجا ویژگی ارزش اخلاقی این شد که چیزی مطلوب باشد و این مطلوب بودن مربوط به فعل اختیاری انسان باشد. (مصباح یزدی، ۴۶، ۱۳۷۳)

۳. مطلوبیت انسانی

به طور طبیعی انسان در زندگی گرسنه و تشنه می‌شود و برای اشباع غریزه‌اش غذا می‌خورد و آب می‌نوشد؛ بنابراین آب نوشیدن برای او مطلوب است. همچنین این عمل کاملاً اختیاری است. با توجه به معیار بالا باید این عمل ارزش اخلاقی داشته باشد قطعاً این معنا را نمی‌توان پذیرفت؛ بنابراین باید بگوئید مطلوبیتی اخلاقی است که تنها برای اشباع غریز نباشد پس برای چه سر بزند؟ پاسخ به این پرسش قید دیگری را به عناصر ارزشمندی اخلاقی می‌افزاید و آن انسانی بودن مطلوبیت است. «ارزش اخلاقی مطلوبیتی است که در اثر کارهایی که به انگیزه خواست‌های فوق غرایز حیوانی انجام می‌گیرند؛ برای روح انسان حاصل شود». (مصباح یزدی، ۱۱۱، ۱۳۸۰)

بخش دوم: پیش دبستانی - تربیت اخلاق

بدون شک یکی از مهمترین دوران زندگی آدمی، دوران کودکی است. دورانی که در آن شخصیت پایه‌ریزی شده و شکل می‌گیرد. امروز این حقیقت انکارناپذیر به اثبات رسیده است که کودک در سنین طفولیت فقط به توجه و مراقبت جسمانی نیاز ندارد بلکه به پرورش اجتماعی، عاطفی، روانی و ذهنی به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده اساسی هم نیازمند است. کودک در تمام مراحل رشد نه تنها نیازمند توجه و مراقبت کامل جسمانی است، بلکه در جنبه‌های دیگر نیاز مبرم و اساسی به هدایت و راهنمایی علمی و آگاهانه دارد. غال با اختلال‌ها و ناسازگاری‌های رفتاری بعد از دوران کودکی، ناشی از کمبود توجه به دوران مهم و حساس کودکی و عدم هدایت صحیح به‌سوی

قرار گیرد فوراً در خود جذب می‌نماید. اخلاقی که در عهد کودکی کسب شده باشد در زندگی بعدی اثرات مهمی از خود بجای می‌گذارد. (رشید پور، ۱۳۸۶: ۹)

انواع ارزش‌ها

ارزش‌ها فرهنگی: تمام ارزش‌های است که ارزش‌گذاری بر انسان‌ها را از دیدگاه فرهنگی تحقق می‌بخشند. این ارزش‌ها با حیات انسانی از جهات گوناگون؛ نظیر حیات ادبی، علمی، فنی و هنری ارتباط می‌یابد.

ارزش‌ها رسمی: این ارزش‌ها، در مقابل ارزش‌ها زیرزمینی قرار می‌گیرند.

ارزش‌ها حقوقی: قانون مشخص‌کننده این ارزش‌ها است.

ارزش‌ها اخلاقی: مربوط به علم اخلاق می‌شوند و در دو سطح شخصی و اجتماعی می‌باشند.

ارزش‌ها دینی: تقدس ویژگی مهم این ارزش‌هاست.

ارزش‌ها اجتماعی: دارای وفاق نسبی از طرف اعضای جامعه می‌باشند. از این رو، در جوامع مختلف ارزش‌ها متفاوت وجود دارد.

ارزش‌ها سیاسی: این نوع با خدمت به جامعه، در جهت تأمین رفاه مادی و شیوه‌های تحقق این هدف در ارتباطند.

عناصر ارزش اخلاقی

چنانچه گفته شد علی‌رغم این که ارزش اخلاقی و ارزش اقتصادی در معنای مطلوبیت با هم اشتراک دارند اما بدون شک ارزش‌ها اخلاقی عین ارزش‌ها اقتصادی نیست؛ بنابراین قبل از پرداختن به منشأ ارزش‌ها اخلاقی باید بینیم ارزش‌ها اخلاقی چه ویژگی‌هایی دارند.

۱. مطلوبیت

این ویژگی در ذات معنای ارزش نهفته است هر جا از ارزش صحبت می‌کنیم چه در اخلاق و چه در اقتصاد در واقع می‌خواهیم اشاره به این نکته داشته باشیم که این شیء دارای مطلوبیت است؛ بنابراین مطلوبیت یکی از ویژگی‌های عام تمام معانی ارزش به حساب می‌آید.

۲. اختیار

کودک در سنین پیش‌دبستانی هیجانانگیز پیچیده‌تری مانند احساس گناه، شرم و خجالت را ابراز می‌کند. در این زمان وی مهارت بیشتری در تکلم به دست آورده و برای ابراز احساسات به جای حرکات فیزیکی از کلمات استفاده می‌کند. کودک ممکن است در نامگذاری احساسات خود مشکل داشته باشد. به علاوه کودک در این سنین در برخورد با احساسات منفی شدید ممکن است دچار سردرگمی و ترس شده، قادر به کنترل این هیجانانگیز نباشد؛ بنابراین کودکان برای شناخت درست احساسات و نیز برای کنار آمدن با احساسات منفی و دشوار نیاز به حمایت و یاری والدین دارند.

ج - رشد اخلاقی

کودک در سنین پیش‌دبستانی، تمایل شدیدی به تأیید شدن توسط والدین دارد. او می‌خواهد بچه خوبی باشد تا پدر و مادر به او محبت کنند. بسیاری از رفتارهای کودک در این سنین به فرآیند تکاملی وی مربوط است نه غیراخلاقی بودن شخصیت وی. کودک در این سنین خود محور بوده، کنترل تکانه‌ها برایش دشوار است.

بتدریج با تلاش والدین در تعیین قوانین روشن و ثابت در منزل مانند «خشونت، کتک زدن و گاز گرفتن ممنوع است» کودک به نوعی آگاهی دست می‌یابد و مجموعه‌ای از عادت‌های درونی در وی شکل می‌گیرد که بنیان اخلاقی کودک را می‌سازد. شیوه برخورد والدین با رفتارهای کودک و نیز طرز رفتار آنان با دیگران، راهنمای کودک در این فرآیند است. در ابتدا کودک برای جلب رضایت والدین و تأیید آنان از قوانین تبعیت می‌کند و سرانجام این قانون‌ها تبدیل به اصول اخلاقی درونی شده و جزئی از شخصیت وی خواهد بود.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS-18 و آزمون تحلیل کوواریانس انجام شد.

رشد و تکامل است. این بی‌توجهی منجر به عدم سازش و انطباق با محیط و بروز انحرافات گوناگون در ابعاد مختلف برای کودک می‌شود. (نجاتی، ۱۳۸۶، ۱۲). آموزش پیش‌دبستانی جریان قانونمند و هدف‌داری از تربیت به معنای اعم است که کودکان گروه‌های سنی ۵ تا ۶ سالگی را بر اساس خصوصیات و سطح پیشرفتشان با فراهم نمودن محیطی سرشار از انگیزه پوشش می‌دهد. در این جریان، پیشرفت فیزیکی، عقلانی، روحی و اجتماعی کودکان به بهترین وجه در مسیر ارزش‌ها فرهنگی جامعه هدایت می‌شود. مقطع پیش‌دبستانی، مرحله‌ای است که پیشرفت کودک بسیار سریع است. آموزش فراهم شده در این دوران، بر روند پیشرفت کودک در سال‌های آتی تأثیر بسیار دارد. هدف آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان پرورش و رشد همه‌جانبه کودک است. رشد و پرورش همه‌جانبه کودک شامل مراحل ذیل می‌باشد:

الف - رشد شناختی:

در طی فرآیند رشد شناختی، کودک به تدریج مهارت‌های لازم برای یادگیری و درک تجارب جدید را می‌آموزد. با پیشرفت تکلم، کودک تعامل بیشتری با محیط پیدا می‌کند. وی هر روز از طریق بازی، تماشای تلویزیون و مشاهده اطراف خود اطلاعاتی به دست می‌آورد. وی به تدریج به کمک کلمات و نشانه‌ها به حل مسائل و ابراز افکار و احساسات خود می‌پردازد و با پرسش‌های مختلف به سراغ شما می‌آید، او با کسب اطلاعات جدید، به صورت مداوم درک خود را از دنیای اطرافش ساماندهی می‌کند. کودک در سن پیش‌دبستانی، دنیا را همانند یک فرد بزرگسال نمی‌بیند، در طی صحبت باید به یاد داشته باشید که وی نگرش‌ها و دریافت‌های متفاوتی از شما دارد. به همین علت باید تلاش نمایید که در سطح ادراک و شناخت وی با او گفتگو کنید.

ب - رشد هیجانی

پس از هیجانانگیز اولیه مانند شادی و غم و ترس، با رشد کودک بتدریج دامنه وسیع‌تری از هیجانانگیز بارز می‌شوند.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

گروه	متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار
آزمایش - پیش آزمون	تربیت اخلاقی	۲۲.۲	۵.۳۵
آزمایش - پس آزمون	ارزش‌های های-اجتماعی اخلاقی	۵۴.۴۶	۱۲.۰۷
کنترل - پیش آزمون	تربیت اخلاقی	۳۶.۴۷	۴.۵۹
کنترل - پس آزمون	ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی	۶۲.۶	۷.۵۴
کنترل - پیش آزمون	تربیت اخلاقی	۲۱.۸	۳.۴۳
کنترل - پس آزمون	ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی	۵۰	۸.۳۹
کنترل - پس آزمون	تربیت اخلاقی	۲۳.۳۳	۳.۸۵
کنترل - پس آزمون	ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی	۵۲.۴۶	۷.۹۹

بر اساس جدول فوق میزان میانگین برای متغیرهای تربیت اخلاقی در گروه آزمایش در پس‌آزمون افزایش و میانگین متغیر ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی در گروه آزمایش نیز پس‌آزمون افزایش یافته است.

جدول ۲. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس نمره تربیت اخلاقی

مقدار ثابت	SS	Df	MS	F	Sig	مجذور اتای سهمی
۱۸۵۱.۲۶	۲	۹۲۵.۶۳	۴۳.۸۳	۰.۰۰۰	۰.۷۶۵	
۲۶۴.۹۰۲	۱	۲۶۴.۹۰۲	۱۲.۵۴۳	۰.۰۰۱	۰.۳۱۷	
۱۱۲۱.۱۲۶	۱	۱۱۲۱.۲۶	۵۳.۰۸۷	۰.۰۰۰	۰.۶۶۳	
۱۱۳۱.۹۹۵	۱	۱۱۳۱.۹۹۵	۵۳.۶۰۱	۰.۰۰۰	۰.۶۶۵	
۵۷۰.۲۰۸	۲۷	۲۱.۱۱۹				
۷۰۲۰۴	۳۰					
۲۴۲۱.۴۶۷	۲۹					

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود که با حذف اثر نمره‌های تربیت اخلاقی پیش‌آزمون به عنوان متغیر هم پراش، اثر اصلی متغیر مستقل بر نمره‌های تربیت اخلاقی پس‌آزمون معنادار است ($F=۵۳/۶۰۱ P<, ۰/۰۵$). به این معنا که دوره پیش‌دبستانی بر افزایش تربیت اخلاقی دانش‌آموزان مؤثر است.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس نمره ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی

مقدار ثابت	SS	Df	MS	F	Sig	مجذور اتای سهمی
۱۴۵۴.۶۸	۲	۷۲۷.۳۴	۵۷.۴۲	۰.۰۰۰	۰.۸۱۰	
۳۷۰.۱۱	۱	۳۷۰.۱۱	۲۹.۲۲	۰.۰۰۰	۰.۵۲۰	
۱۶۱۰.۵۳	۱	۱۶۱۰.۵۳	۱۲.۷۱۴	۰.۰۰۱	۰.۳۲۰	
۱۲۴۹.۲۴۳	۱	۱۲۴۹.۲۴۳	۹۸.۶۲	۰.۰۰۰	۰.۷۸۵	
۳۴۲.۰۱۴	۲۷	۱۲.۶۶۷				
۲۸۶۱۷	۳۰					
۱۷۹۶.۷	۲۹					

همان‌طور که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود با حذف اثر نمره‌های ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی پیش‌آزمون به‌عنوان متغیر هم‌پراش، اثر اصلی متغیر مستقل بر نمره‌های ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی پس‌آزمون معنادار است ($F=98/62, P<0/05$)، به این معنا که دوره پیش‌دبستانی بر افزایش ارزش‌های اجتماعی-اخلاقی دانش‌آموزان مؤثر است.

بحث و نتیجه‌گیری

تربیت فرایند رشد و شکوفایی استعدادهای انسان است و مهم‌ترین مؤلفه بقا و دوام جامعه مدنی است و عبارت است از رشد و تکامل همه‌جانبه انسان (جسمانی، اجتماعی فرهنگی اخلاقی عاطفی دینی) و هدایت او به سوی کمال مطلق با برنامه‌ای منظم و سنجیده است؛ و می‌توان نتیجه گرفت که آموزش پیش‌دبستانی به صورت مطلوب و در ضمن اهداف و اصول حاکم بر دوره که به آن اشاره شد می‌تواند عاملی مهم در تربیت اخلاقی کودکان که به عنوان ساحتی مهم از تربیت، امروزه مورد عنایت و توجه ویژه‌ای قرار گرفته است؛ و این دوره می‌تواند بعد از خانواده عامل مهم تربیتی در رشد ارزش‌های اخلاق آن‌ها باشد زیرا که اهداف آموزشی در دوره پیش‌دبستانی به‌صورت غیرمستقیم است به این صورت که بسیاری از مهارت‌های اجتماعی در آن‌ها به صورت تدریجی نهادینه و آموزش داده می‌شود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان از مساعدت‌های مسئولین آموزش و پرورش شادگان تقدیر و تشکر می‌نمایند. همچنین، از تمامی نوآموزان که در این پژوهش شرکت نمودند؛ کمال تشکر و قدردانی را دارند.

منابع:

- رشید پور، مجید (۱۳۸۶)، تربیت کودک از دیدگاه اسلام، چاپ دهم
- کریمی، عبدالعظیم (۱۳۷۸)، کودک و خانواده، تهران، عابد، چاپ دوم
- ملکی، حسن (۱۳۸۵)، تدریس در کودکان، تهران، ایژ

گلابی، سیاوش اصول و مبانی جامعه‌شناسی، تهران، چاپ سوم

مصباح یزدی، محمد تقی (۱۳۷۳)، دروس فلسفه اخلاق اسلامی، تهران، انتشارات اطلاعات،

مصباح یزدی، محمد تقی (۱۳۸۰)، فلسفه اخلاق، نگارش و تحقیق، احمد حسین شریفی، تهران، چاپ و نشر بین الملل

نجاتی، حسین (۱۳۸۴). روان‌شناسی کودک. تهران: بیکران.

شفیع آبادی، عبدالله، فنون و روش‌های مشاوره، نشر ترمه، چاپ پنجم.

رشد آموزش پیش‌دبستانی، دوره هفتم، شماره ۳، بهار ۱۳۹۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مجمع علوم انسانی

THE EFFECT OF PRESCHOOL EDUCATION ON MORAL EDUCATION AND DEVELOPMENT OF CHILDREN'S SOCIO-MORAL VALUES

*Fatemeh Naeimavi**, Jafar Shovaichi, Entesar Saeidi

Received: 25 March, 2019 Accepted: 15 June, 2019

Abstract

Background and Objective: Childhood is one of the stages of human development that begins from birth and continues through adolescence and adolescence. This stage of the process is as important as the other two stages. The purpose of this study was to investigate the effect of preschool education on moral education and development of children's socio-moral values.

Method: This was a quasi-experimental study with pre-test and post-test design with control group. The statistical population of this study included all preschool students in Shadegan city in the academic year 2018-2019. Thirty subjects were randomly divided into two groups of control and experimental (n = 15).

Results: The results of multivariate analysis of covariance showed that preschool increased moral education and socio-moral values ($P < 0.01$).

Conclusion: It can be concluded that preschool education is an essential and effective course that can provide opportunities for comprehensive growth and excellence of children.

Key Words: Preschool, Education, Growth, Ethics

Address: Ahvaz, University Shahid chamran

Tel: +9893600000

Email: www.Naimavi99@gmail.com

SOURCE: Journal of Cultural Sociology, 2019: 1(1): 35-42

